Dosarul nr. 21r-765/24 Judecător: Serghei Papuha
nr. electronic 1-23183295-02-21r-17042024 Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana

D E C I Z I E

5 iunie 2025 *****
Colegiul Penal al Curţii de Apel Centru
Având în componenţa sa pe:
Preşedintele şedinţei de judecată, judecătorul Silvia Cecan
Judecătorii Denis Băbălău
Vitalie Budeci

Judecând în ordine de recurs, recursul avocatului Asandei Dorin în interesele condamnatului Stanila Ion, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 martie 2024, prin care s-a admis cererea depusă de condamnatul Ion Stanila şi avocatul Dorin Asandei cu privire la repunerea în termen, s-a repus în termen de adresare a plângerii condamnatul Ion Stanila împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a admis parţial plângerea condamnatului Ion Stanila şi plângerea avocatului Dorin Asandei înaintată în interesele condamnatului Ion Stanila, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constat faptul că, condamnatul Ion Stanila, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 *****, pe o perioadă totală de 218 zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Ion Stanila, născut la *****, pentru perioada de 218 (două sute optsprezece) zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, cu reducerea a 44 (patru zeci si patru) zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Ion Stanila, născut la *****, prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din data de 09.12.2022, de 10 ani, în total s-a redus cu 44 (patruzeci si patru) zile, în rest, plângerea condamnatului Ion Stanila şi plângerea avocatului Ion Asandei în interesele condamnatului Ion Stanila, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Procedura de înștiințare a părților a fost îndeplinită.

Termenul de examinare a cauzei în instanța de recurs, 14 aprilie 2024-5 iunie 2025, în procedura judecătorului Silvia Cecan de la 12 iunie 2024 pînă la 5 iunie 2025.

Examinând probele din dosar, în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

A C O N S T A T A T:

1. La 20.12.2023, condamnatul Ion Stanila, a înaintat judecătorului de instructie o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.
2. Ulterior, la 22.01.2024, de către avocatul Dorin Asandei a fost depusă plângerea în interesele condamnatului Ion Stanila, prin care a solicitat repunerea în termen, constatarea încălcării drepturilor ultimului privind condiţiile de detenţie, garantate de art. 3 CEDO, pentru perioada deţinerii în Penitenciarul nr. 13 *****, cu reducerea pedepsei condamnatului conform prevederilor art. 385 alin. (5) şi art. 473^4 alin. (4) şi (5) din Codul de procedură penală, redacţia veche.
3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 martie 2024, s-a admis cererea depusă de condamnatul Ion Stanila şi avocatul Dorin Asandei cu privire la repunerea în termen, s-a repus în termen de adresare a plângerii condamnatul Ion Stanila împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a admis parţial plângerea condamnatului Ion Stanila şi plângerea avocatului Dorin Asandei înaintată în interesele condamnatului Ion Stanila, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constat faptul că, condamnatul Ion Stanila, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 *****, pe o perioadă totală de 218 zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Ion Stanila, născut la *****, pentru perioada de 218 (două sute optsprezece) zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, cu reducerea a 44 (patru zeci si patru) zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Ion Stanila, născut la *****, prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din data de 09.12.2022, de 10 ani, în total s-a redus cu 44 (patruzeci si patru) zile, în rest, plângerea condamnatului Ion Stanila şi plângerea avocatului Ion Asandei în interesele condamnatului Ion Stanila, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

4. Nefiind de acord cu încheierea judecătorului de instrucție, avocatul Asandei Dorin în interesele condamnatului Stanila Ion a înaintat cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care plîngerile să fie admise integral.
5. În motivarea recursului s-a invocat că urma a repune în termen de adresare a plîngerii condamnatul Ion Stanila împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Urma a admite integral plîngerea condamnatului Ion Stanila şi plîngerea avocatului Dorin Asandei înaintată în interesele condamnatului Ion Stanila, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Urma să constate faptul că condamnatul Ion Stanila, născut la *****, a fost deţinut în perioada 13.01.2020 - 03.08.2020, 25.10.2023 - 09.11.2023, pe parcursul a 218 zile, în Penitenciarul nr. 13 - *****, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Urma să-i reducă pedeapsa condamnatului Ion Stanila, născut la *****, pentru perioada totală de 207 zile, în care s-a aflat în detenţie cu statut de prevenit în Penitenciarul nr.13 - Chişinău, cu calcularea a două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv, cu 414 zile. Urma să-i reducă pedeapsa condamnatului Ion Stanila, născut la *****, pentru perioada totală de 15 zile, în care s-a aflat în detenţie cu statut de condamnat în Penitenciarul nr.13 - Chişinău, cu calcularea a 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie, cu 3 zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Ion Stanila, prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din data de 09.12.2022, de 10 ani, în total urma să-i fie redus cu 417 zile.
6. Condamnatul Stanila Ion a înaintat judecătorului de instrucţie o plîngere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei.
7. De menţionat că condamnatul Stanila Ion solicită constatarea aflării condamnatului Stanila Ion în detenţie în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru perioada 13.01.2020 - 03.08.2020 şi 25.10.2023 - 09.11.2023, perioadă în care a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13-Chişinău.

8. Potrivit art. 473^2 alin. (3) din Codul de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.
9. Potrivit art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală (red. veche) ”în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 472/2 alin. (3), instanţa dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ”.
10. Potrivit art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală, (red. veche) ”în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămăse dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei de 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente”.
11. Potrivit art. 473^4 alin. (6) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), preveniţii sunt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin. (5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă”.
12. Potrivit art. 385 alin. (5) din Codul de procedură penală (red. veche) ”în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv”.
13. Astfel, pînă în prezent Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, în 39 cauze, condiţiile proaste de detenţie în mai multe locuri de detenţie din Republica Moldova, cel mai frecvent vizat fiind Penitenciarul nr. 13 (mai mult de 25 cauze).
14. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rînduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una dintre cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Acesta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, & 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, &30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, & 62).
15. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de

executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că avînd în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, & 94). Atunci cînd sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, & 80).

16. Reieşind din faptul că la materialele cauzei nu este nici o dovadă precum că în privinţa condamnatului Stanila Ion au fost respectate prevederile art. 209 Codul de Executare al RM, Asigurarea accesului la dispoziţiile legale şi documentele privind executarea, şi anume condamnatului nu i s-a adus la cunoştinţă precum că din data de 01.01.2019 a intrat în vigoare legea care este favorabilă acestuia, şi acesta, reieşind din condiţiile de detenţie în care a fost deţinut, urmează a fi despăgubit, şi totodată condamnatul Stanila Ion este pensionar, vede foarte rău, nu poate scrie, motiv din care se solicită repunerea în termen.
17. La analiza condiţiilor de cazare a deţinutului, facem trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că „Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor în construcţii”.
18. În Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 metri pătraţi de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.
19. Reieşind din faptul că condamnatul Stanila Ion a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 Chişinău în condiţii nesanitare şi lipsa igienei, insuficienţa şi calitatea proastă a hranei servite, supraaglomerarea celulelor, accesul limitat la lumina zilei, în celule era frig şi umed, apa nu era bună de băut, astfel, i s-au încălcat drepturile privind condiţiile de detenţie, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, motiv din care şi solicit reducerea pedepsei.

20. În concluzie, avocatul menționează că dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul Stanila Ion pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciar.
21. Examinând recursul, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursul avocatului Asandei Dorin în interesele condamnatului Stanila Ion, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 martie 2024, cu menținerea încheierii contestate fără modificări, din motivele expuse infra.
22. Potrivit art. 3 alin.(1) din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească.
23. Art. V alin.(2) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală şi a Codului contravenţional) nr. 245 din 31.07.2023 (în vigoare 22.08.2023), pledează că la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.
24. La fel, conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.
25. În conformitate cu dispozițiile art. 449 din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.
26. Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, respinge recursul ca fiind nefondat şi menține hotărârea atacată.
27. La caz, Colegiul analizînd motivele expuse în cererea de recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale ce guvernează raporturile juridice în speță atestă caracterul declarativ al motivelor invocate în cererea de recurs.

28. Astfel, instanța de recurs constată că prin sentinţa Judecătoriei Hînceşti, sediul Ialoveni din 28.12.2020, Ion Stanila a fost recunoscut culpabil de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal al Republicii Moldova, şi în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsa: cu închisoare pe termen de 12 (doisprezece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Măsura preventivă- arestul la domiciliu în privinţa lui Ion Stanila se înlocuieşte cu măsura preventivă - liberarea provizorie sub control judiciar pe termen de 60 zile, începând cu data de 28 decembrie 2020, ora 17:00, cu aplicarea următoarelor obligaţii: 1) să comunice instanţei de judecată orice schimbare de domiciliu; 2) să se prezinte la instanţa de judecată ori de câte ori este citat. Termenul executării pedepsei de către Ion Stanila a-l calcula de la data intrării sentinţei în vigoare şi includerea în acest termen a perioadei reţinerii, aflării sub arest al acestuia, începând cu data de 10 ianuarie 2020 până la data de 28 decembrie 2020.
29. Conform deciziei Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 09.12.2022, s-a respins apelul avocatului Pintilie Ciobanu, care acţionează în interesele inculpatului Ion Stanila, ca fiind nefondat. S-a admis apelul procurorului în Procuratura r-ului Ialoveni, Olesea Vîrlan, apelul suplimentar al procurorului în Procuratura de Circumscripţie Chişinău, Svetlana Ţurcanu, fiind casată total sentinţa Judecătoriei Hânceşti, sediul Ialoveni din 28.12.2020, pronunţă o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanţă, după cum urmează: Ion Stanila se recunoaşte vinovat în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, şi în baza acestei legi i se stabileşte o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Termenul de ispăşire a pedepsei stabilite lui Ion Stanila a-l calcula de la data reţinerii acestuia de către organele competente, cu includerea în pedeapsă a duratei aflării inculpatului în stare de reţinere, arest preventiv şi arest la domiciliu de la data de 10.01.2020 până la data de 28.12.2020.
30. Conform raportului prezentat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 9 Pruncul, instanţa de judecată stabileşte că, condamnatul Ion Stanila a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 *****, în perioada de timp: 13.01.2020 - 03.08.2020 şi 25.10.2023 - 09.11.2023.
31. Ulterior la data de 09.11.2023 Ion Stanila, a fost transferat întru executarea pedepsei în Penitenciarul nr. 9 Pruncul, unde este deţinut până în prezent.
32. În plângerea înaintată, condamnatul a solicitat constatarea aflării sale în detenţie în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru perioada aflării sale în Penitenciarul nr. 13 *****.

33. Conform prevederilor art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sânt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.
34. Potrivit art. 230 alin.(2) din Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual şi nulitatea actului efectuat peste termen.
35. Termenul omis poate fi restabilit în conformitate cu prevederile art. 234 alin.(1) din Cod de procedură penală, care stabileşte că, dacă persoana respectivă a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cererea ei, prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată, în condiţiile legii.
36. La caz, condamnatul Ion Stanila, depunând plângerea la data de 20.12.2023 a solicitat repunerea în termenul de înaintare a plângerii în instanţa de judecată. În motivarea cererii de repunere a dreptului, a invocat faptul că nu i s-a adus la cunoştinţă precum că din data de 01.01.2019 a intrat în vigoare legea care este favorabilă lui, şi reieşind din condiţiile de detenţe în care a fost deţinut, urmează a fi depăgubit şi totodată menţionează faptul că este pensinar, vede foarte rău şi nu poate scrie.
37. Astfel, în prezența circumstanțelor descrise mai sus, Colegiul consideră că instanța de fond justificat a considerat întemeiată cererea formulată de către condamnat şi avocat privind repunerea în termenul de înaintare al plângeri respective, motiv din care constată a fi înaintată în termen înseşi plângerea formulată.
38. În altă ordine de idei Colegiul reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Acesta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova si Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).
39. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura

lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

40. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).

41. Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80). Ţinând cont de cele expuse supra, instanţa de judecată va da o apreciere condiţiilor de detenţie prin coroborarea poziţiei autorităţilor instituţiei penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei si rapoartele naţionale si internaţionale care au analizat si au evaluat condiţiile de detenţie în acest penitenciar, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

42. CtEDO a considerat un tratament ca fiind „degradant”, atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare si inferioritate capabile să le umilească si să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI).

43. Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă” în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili si înjosi persoana si dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar si absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).

44. Asadar, cu referire la deţinerea condamnatului în Penitenciarul nr. 13 *****, potrivit raportului prezentat, consideră administraţia penitenciarului că, lui Ion Stanila, în perioada aflării sale în penitenciarul vizat, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei. În particular, potrivit raportului prezentat, se consideră că autorul plângerii s-a aflat în condiţii de detenţie care au corespuns minimului necesar.

45. Astfel, în perioada de referinţă, condamnatul Ion Stanila s-a deţinut în Penitenciarul nr. 13 *****, în condiţii ce corespund minimului necesar, lipsind cu desăvârşire careva date despre celulele în care a fost deţinut, numărul de deţinuţi, sau spaţiul efectiv care revenea unui singur condamnat în celulele respective. Circumstanţele enunţate fac imposibilă aprecierea condiţiilor de detenţie în raport cu aspectul ce ţine de spaţiul minim per deţinut.
46. În raport cu cele relatate, la analiza condiţiilor de cazare a deţinutului în ce priveste problema supraaglomerării, instanţa va face trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.
47. În Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.
48. Totodată, la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la serviciile medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lengeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficienţă.
49. Astfel, reieşind din situaţia descrisă în raportul prezentat, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, faţă de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenţie. Totodată, instanţa de judecată apreciază critic faptul că, deşi administraţia instituţiei penitenciare avea obligaţia de a proba lipsa încălcării condiţiilor de detenţie, aceasta s-a limitat în mare parte la prezentarea generică a datelor.
50. De asemenea, se reține că la raportul prezentat de către instituţia penitenciară nu au fost anexate careva probe întru confirmarea celor invocate şi anume referitor la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 13 *****, astfel instanţa de judecată va respinge ca fiind pur declarative alegaţiile invocate în raport.

51. În cauza Ananyev şi alţii împotriva Rusiei, 10 ianuarie 2012, Curtea Europeană a hotărât că reclamanţii au fost supuşi unor tratamente inumane şi degradante, ceea ce constituie o încălcare a art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenţie. Aceasta a observat în special că, în celulele lor, reclamanţii aveau mai puţin de 2 metri pătraţi de spaţiu personal, iar numărul de deţinuţi a depăşit în mod semnificativ numărul de locuri de dormit disponibile.
52. În cauza Orchowski împotriva Poloniei, 22 octombrie 2009, Curtea Europeană a constatat o încălcare a articolului 3, stabilind că majoritatea celulelor au fost ocupate peste capacitatea prevăzută, lăsându-i acestuia mai puţin decât cei 3 metri pătraţi de spaţiu personal prevăzuţi de lege şi uneori chiar mai puţin de 2 metri pătraţi. De precizat că, în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privinţa condiţiilor precare de detenţie în toate penitenciarele din Republica Moldova. În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenţiei, în special când ea durează perioade lungi de timp, aşa cum se reţine în cazul autorului plângerii.
53. Cât priveşte condiţiile de detenţie al întregului sistem penitenciar al Republicii Moldova, de precizat că, în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privinţa condiţiilor precare de detenţie în penitenciarele vizate. Aceasta notează că, în repetate rânduri, a constatat încălcarea articolului 3 din Convenţie în privinţa acestui penitenciar (cauza Shishanov c. Moldovei, 15 decembrie 2015, § 127), însă această problemă sistemică continuă să persiste.
54. E de reţinut şi faptul că, în cazurile anterioare, în care reclamanţii au avut la dispoziţie mai puţin de 3 m2 de spaţiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenţie (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59). Totuşi, având în vedere că la soluţionarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 2 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor, instanţa de judecată se va referi şi la celelalte încălcări afară de constatarea supraaglomerării din penitenciare.
55. Conform rapoartelor Comitetului pentru prevenirea torturii şi tratamentelor sau pedepselor inumane şi degradante (CPT), cât şi practica CEDO, în ceea ce priveşte condiţiile sanitare, iluminarea şi ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova,

excepţie fiind instituţia penitenciară nr. l din Taraclia, nr. 7 Rusca şi nr. 17 din Rezina, prin urmare în Penitenciarul nr. 13 ***** persistă condiţiile inumane şi degradante invocate de condamnat.

56. Astfel, la soluţionarea plângerii, instanţa a ţinut cont de faptul că nu au fost prezentate careva înscrisuri de către administraţia instituţiei penitenciare în susţinerea alegaţiilor din raport, iar doar simplele invocări indicate în raport nu sunt de natură să răstoarne reclamaţiile condamnatului, în cumul cu constatările expuse în Rapoartele naţionale şi internaţionale efectuate în penitenciarele în referinţă de către comisiile specializate, şi anume de către Consiliul pentru Prevenirea Torturii şi Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, care ţinând cont inclusiv de toate informaţiile prezentate, au stabilit necorespunderea instituţiilor penitenciare la standardele minime privind locurile de detenţie. Întru susţinerea acestui raţionament, Curtea Europeană a explicat că dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului.

57. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă, nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informaţii îi permite Curţii să ajungă la concluzia că alegaţia este una justificată (cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).

58. Articolul 473^2 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede că, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

59. În acest context, cu referire la materialele anexate la dosar Colegiul indică că dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale, în Penitenciarul nr. 13 *****, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat. În acest sens, CEDO a explicat că dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios, atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului.

60. Astfel, ținînd cont de art. 473[4] alin. (1) din Codul de procedură penală, conducându-se de rapoartele naţionale şi internaţionale în domeniu, ţinând cont şi de faptul că sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine anume reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare, iar în cazul de faţă administraţia instituţiei penitenciare nu a prezentat nici o probă în sensul confirmării consemnărilor din raportul prezentat, judecătorul de instrucție întemeiat a considerat că dificultăţile cu care s-a confruntat Ion Stanila pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 13 *****, constatate anterior de către comisiile speciale naţionale şi internaţionale, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

61. Conform prevederilor art. 473[4] din Codul de procedură penală, la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părţi, cât şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate.

62. Potrivit prevederilor art. 473[2] alin. (1), (3) din Codul de procedură penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul ori, după caz, din care a fost eliberat. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

63. Art. 473[4] alin. (4), (5) din Codul de procedură penală, pledează că în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. În cazul

constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

64. Reiterînd materialele cauzei și raortîndu-le la prevederile legale sus enunțate se reține că Ion Stanila s-a aflat în Penitenciarul nr. 13 ***** în condiţii precare de detenţie pe perioada: 13.01.2020 - 03.08.2020 şi 25.10.2023 - 09.11.2023, în total pentru o perioadă de 218 zile.

65. Respectiv, ţinând cont de faptul că, Ion Stanila s-a deţinut în Penitenciarul nr. 13 *****, o perioadă de 218 zile, contrar prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, judecătorul de instrucție justificat a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a calcula 2 (două) zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie, conform prevederilor art. 473^4 alin.(4) Cod de procedură penală şi, astfel încât termenul pedepsei definitive stabilite lui Ion Stanila, prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 09.12.2022, de 10 ani închisoare, să se reducă cu 42 (patruzeci şi două) zile, iar cu privire la perioada rămasă, şi anume 8 zile care nu poate fi redusă, instanţa de judecată consideră oportun acordarea condamnatului Ion Stanila, prin rotunjire în favoarea acestuia, şi anume a două zile de reducere a termenului de detenţie.

66. Colegiul nu poate reține ca fiind întemeiată solicitarea avocatului privind reducerea pedepsei condamnatului conform prevederilor art. 385 alin. (5) şi art. 473^4 alin. (4) şi (5) din Codul de procedură penală, redacţia veche.

67. Or, potrivit prevederilor art. 3 din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispoziţiile ei, în perioada de tranziţie la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acţiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

68. Astfel, deoarece mecanismul de calcul al reducerilor respective stabilite în art. 223 alin. (5) şi 473^4 din Codul de procedură penală, a fost modificat, fiind în esenţă identic, fără a se face deosebire în dependenţă de statutul persoanei deţinute, este inutilă stabilirea exactă a perioadei în care deţinutul s-a aflat în detenţie în calitate de prevenit şi a celei în care acesta s-a deţinut în calitate de

condamnat, mai mult ca atât în modificările sus indicate, nu s-a specificat caracterul ultraactiv a noi legi procesual penale.

69. Aferent circumstanțelor descrise supra, Colegiul consideră soluția adoptată de judecătorul de instrucție ca fiind întemeiată și motivată, reducerea stabilită de prima instanță fiind adecvată şi suficientă, bazată pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt şi pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate.

70. Colegiul reiterează că motivele expuse în cererea de recurs au constituit obiectul de studiu al instanței de fond, care le-a oferit o apreciere întemeiată și motivată.

71. Conchizînd, Colegiul va respinge recursul declarat, or temeiuri de casarea a încheierii judecătorului de instrucție nu au fost identificate.

72. În conformitate cu prevederile art. art. 469-472, 449 pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,-

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul avocatului Asandei Dorin în interesele condamnatului Stanila Ion.

Menține fără modificări încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 martie 2024, prin care s-a admis cererea depusă de condamnatul Ion Stanila şi avocatul Dorin Asandei cu privire la repunerea în termen, s-a repus în termen de adresare a plângerii condamnatul Ion Stanila împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a admis parţial plângerea condamnatului Ion Stanila şi plângerea avocatului Dorin Asandei înaintată în interesele condamnatului Ion Stanila, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constat faptul că, condamnatul Ion Stanila, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 *****, pe o perioadă totală de 218 zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Ion Stanila, născut la *****, pentru perioada de 218 (două sute optsprezece) zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, cu reducerea a 44 (patru zeci si patru) zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Ion Stanila, născut la *****, prin decizia Colegiului penal al Curţii de

Apel Chişinău din data de 09.12.2022, de 10 ani, în total s-a redus cu 44 (patruzeci si patru) zile, în rest, plângerea condamnatului Ion Stanila şi plângerea avocatului Ion Asandei în interesele condamnatului Ion Stanila, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecătorul: Silvia Cecan

Judecătorii: Denis Băbălău

Vitalie Budeci